

Martijn Kool

bestuurder MeerWaarde (Haarlemmermeer)

VAN VERZORGINGSSTAAT NAAR VEERKRACHTSTAAT

De beleidsreis naar Helsinki laat je met een andere bril kijken naar wat we in Nederland al doen en naar hoe het beter kan. Treffend is hoe vanzelfsprekend de Finnen het menselijk vermogen tot veerkracht als uitgangspunt nemen in hun beleid. Niet de vraag “wat heeft iemand nodig?”, maar “wat kan iemand, en hoe versterken we dat?” In Nederland praten we veel over zelfredzaamheid, maar in Finland zie je hoe die gedachte echt tot leven komt wanneer het veel meer is ingebed in vertrouwen, nabijheid en publieke verantwoordelijkheid.

Vertrouwen als systeemkracht

Bijzonder is het diepe vertrouwen dat de Finnen hebben in hun instellingen en professionals. We spreken hier niet voor niets van het land met mondiaal gezien de gelukkigste inwoners. Of het nu gaat om jeugdwerk, ouderenzorg of onderwijs: het uitgangspunt is telkens dat mensen in de basis goed doen, willen bijdragen en verantwoordelijkheid kunnen dragen. Daardoor moeten systemen eenvoudiger worden, bureaucratie dunner en professionals vrijer in hun handelen.

Bij MeerWaarde, een brede welzijnsorganisatie in Haarlemmermeer, werken we vanuit dezelfde overtuiging: dat vertrouwen niet het gevolg is van controle, maar de

voorwaarde ervoor. Toch is dat in de praktijk ingewikkeld. We werken in een systeem dat door regelgeving, verantwoording en twijfelachtige KPI's toch ook vaak wantrouwen inbouwt. De beleidsreis benadrukte maar weer eens dat bestuurders explicieter ruimte moeten claimen voor vertrouwen in professionals en vertrouwen in inwoners.

Publieke waarde, niet prestatie

Zoals de Finse benadering van publieke waarde. In veel gesprekken klonk door dat men niet rekent in outputs of KPI's, maar in maatschappelijke betekenis. Dat sluit aan bij een beweging die wij in Nederland nog te voorzichtig maken: van het meten van prestaties naar het begrijpen van effecten.

Bij MeerWaarde proberen we die omslag concreet te maken. Niet door nóg meer indicatoren toe te voegen, maar door het gesprek te voeren met inwoner en overheid over wat onze inzet betekent voor de leefwereld van inwoners. Hoe we bijdragen aan verbonden buurten, aan mentale gezondheid en aan kansen voor jongeren, is daarbij steeds opnieuw onderwerp van gesprek. Hoe kunnen we dat zichtbaar maken zonder het te reduceren tot cijfers? De Finse manier van denken nodigt uit om publieke waarde niet te 'bewijzen', maar te beleven en delen.

Samenleven als collectieve opgave

Wat in Helsinki overal voelbaar was, is de vanzelfsprekende verwevenheid tussen overheid, samenleving en professional. Gemeenschapsvorming is er geen bijzaak, maar kern van beleid.

Dat raakt aan een thema dat voor ons bij MeerWaarde steeds belangrijker wordt: community building.

In een tijd waarin individualisering en polarisatie toenemen, zoeken wij naar manieren om sociale samenhang te versterken. Niet vanuit het idee dat wij als organisatie dat doen, maar dat wij de voorwaarden scheppen waarbinnen mensen elkaar weer kunnen vinden. Denk aan buurthuizen die functioneren als lokale bijenkorven van ontmoeting, co-creatie en zorg voor elkaar. De beleidsreis laat zien dat dit de richting is waarin we moeten blijven investeren: samenleven als collectieve opgave.

Van systeemdruk naar menskracht

De Finse aanpak laat zien dat eenvoud en vertrouwen elkaar versterken: minder regels betekent niet minder zorg, maar juist meer menselijkheid. Daar kunnen we in Nederland een voorbeeld aan nemen. We staan aan de vooravond van een beweging waarin we de toegang tot zorg en ondersteuning eenvoudiger willen maken, met één gezicht naar de inwoner. Tegelijk willen we door preventie en vroegtijdige signalering voorkomen dat problemen groter worden, zodat de druk op de zorg afneemt en mensen langer zelfstandig kunnen blijven.

Die eenvoud vraagt om wederzijds vertrouwen: professionals die eigenaarschap nemen en kunnen handelen vanuit hun vakmanschap, én inwoners die zich gesteund weten om zelf regie te voeren over hun leven en omgeving. De beleidsreis naar Helsinki bevestigt dat echte innovatie niet alleen zit in technologie of structuur, maar vooral ook in houding en relatie. De toekomst van het sociaal domein ligt niet in meer systemen, maar in meer menskracht en gedeeld eigenaarschap.

De echo van Helsinki

De reis naar Helsinki bracht waardevolle ontmoetingen, reflecties en inspiratie. Maar bovenal versterkte zij de overtuiging dat ook in Nederland kan worden gebouwd aan een samenleving waarin vertrouwen, verbondenheid en veerkracht de pijlers zijn van zorg en welzijn. Helsinki was in dat opzicht niet het eindpunt van een reis, maar het begin van een nieuwe fase in denken en doen. ◊

“De Finse manier van denken nodigt uit om publieke waarde niet te bewijzen, maar te beleven en te delen.”

